

# Digitaliseret af | Digitised by



**DET KGL.  
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s): Friis, C.  
Titel | Title: Holmens Kirkegaard.  
Udgivet år og sted | Publication time and place: København : i Commission hos Johan Friis,  
1868  
Fysiske størrelse | Physical extent: 14 s., 1 tav. :

## DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

## UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.



# Holmens Kirkegaard.

Bed 

C. Friis.

---

Kjøbenhavn.

I Commission hos Johan Friis.

Store Kongensgade Nr. 6.

Thieles Bogtrykkeri.

1868.



Holmens Sogn, der oprettedes af Christian IV. i Maret 1617, har havt ikke mindre end fem forskellige Kirkegaarde, af hvilke den nuværende Holmens Kirkegaard udenfor Østerport er den yngste. Forinden vi gaae over til at beskrive denne, skal her kortelig meddeles nogle Oplysninger om de fire ældre Kirkegaarde.

1. I Holmens Sogns ældste Tid begravedes dets Afdøde paa en tæt udenfor Nørreport\*) værende, i Maret 1546 anlagt Kirkegaard.

Skjøndt Sognet allerede i Maret 1619 fik en ny Kirkegaard inde paa selve Holmen, benyttedes dog Kirkegaarden udenfor Nørreport jævnfides med hin indtil 1632\*\*).

2. I den umiddelbart omkring Kirken liggende Kirkegaard fandt Begravelser Sted lige fra Indvielsen i Maret 1619 indtil 1851. Under Kirkens Gulv begravedes det første Lig i Maret 1645, og Begravelserne fortsattes her indtil 1805.

3. Ifølge Holmens Kirkes ældste Bøger blev der endvidere i Maret 1619 anlagt en Kirkegaard paa selve Holmen, der med nogle faa Aars Afbrydelse benyttedes indtil 1666\*\*\*). Om dens Beliggenhed haves ingen bestemt Oplysning, men talrige Kjendtegn tyde paa, at den har ligget paa det Sted,

\*) Pontoppidans danske Atlas II, Side 128.

\*\*\*) Hofmans Fundatsamling IX, Side 332.

\*\*\*) Holmens Kirkes Ligprotocol 1654—1698, i Geheimearchivet.

hvor nu Theatret, Højskolebygningen og de nærmest disse liggende Huse paa Gammelholm senere opførtes, idet man nemlig har fundet en Mængde Knofler, hele Skeletter og Ligkistestumper, hver Gang der er bleven gravet i Grunden paa disse Steder\*).

4. Begravelserne paa den sidstnævnte Kirkegaard ophørte — uvidt af hvilken Grund — i Aaret 1654 og begyndte atter 1662; i denne Mellemtid begravedes Sognets Afdøde paa en Kirkegaard, der var anlagt nogle Aar forud ved den ufuldendte Kirke St. Anna rotunda. Denne Kirke stod paa det nuværende Garnisonshospitals Grund, medens Kirkegaarden\*\*) strakte sig over hele det Areal, som nu indtages af Sølgadens Kaserne og det gymnastiske Institut. St. Annæ Kirkegaard bestod længe efterat Kirken var revet ned og benyttedes atter som Begravelsesplads af Holmens Sogn under Pesten i Aaret 1711 og nogle Aar derefter\*\*\*).

---

Holmens Kirkegaard eller „Skibskirkegaarden“, der blev indviet den 10de August 1666, er den ældste af Kjøbenhavns nuværende Kirkegaarde. Af de øvrige større Begravelsespladser stammer nemlig Jødernes fra 1694, Garnisonskirkegaarden fra 1711 og Assistentkirkegaarden fra 1760. I sin oprindelige Skikkelse bestod Holmens Kirkegaard kun af den forreste nordlige Deel af den nuværende Kirkegaard, og var kun halv saa stor. Paa det Sted, hvor nu Graverboligen staaer, blev der i Aaret 1701 bygget et lille Capel,

---

\*) Paa Resens perspectiviske Plan af Kjøbenhavn 1619 er denne Kirkegaard uden Tvivl antydet ved de tre Personer, der grave i Jorden paa dette Sted.

\*\*) Resens Atlas og Geddes Planer af Kjøbenhavn 1757.

\*\*\*) Gardes Efterretninger om den danske og norske Sømagt, IV, Side 543.

hvori der holdtes Vigtaler over de Afdøde. Da Pesten hærjede Kjøbenhavn i Aaret 1711, skal dette Capel være blevet benyttet til almindelig Gudstjeneste; efter den Tid forfaldt det og blev endelig nedrevet i Aaret 1754. Først halvandet hundrede Aar efter Kirkegaardens Indvielse fik den sin første Udvidelse, idet Holmens Kirke i Aaret 1817 af Kjøbenhavns Commune købte det 45,000 Kvadratalen store firkantede Areal, hvis Midtpunkt nu indtages af Admiral Steen Billes Gravsted. Siden den Tid er Areallet to Gange blevet udvidet, i Aarene 1853 og 1865, med noget over 17,000 Kvadratalen, saa at det nu omfatter henved ni Tønder Land, hvorpaa der aarligt begraves mellem fire og femhundrede Vig.

Da det staaer Enhver frit for, at købe sig Eiendomsgravsted paa hvilken Kirkegaard man selv helst vil, saa er det let forklarligt, at mange udenfogns Boende have kjøbt sig Gravsteder paa Holmens Kirkegaard, der baade hvad Anlæg og Vedligeholdelse angaaer er den smukkeste af Hovedstadens Begravelsespladser, og Efterspørgselen er i saa stærk Stigen, at Pladsen snart vil være fuldstændigt optagen. Kirkens Bestyrelse har derfor i længere Tid næret det Ønske, at kunne tilkjøbe sig fornøden Plads til Udvidelse og har derfor henvendt sig baade til Magistraten og til Krigsministeriet, der eie de nærmeste Grunde, men begge have paa det Bestemteste vægret sig ved at afstaae nogen Grund i dette Diemed. Sagen er nemlig den, at Planerne med Hensyn til Kjøbenhavns Udvidelse til Søerne ere deres Afslutning nær, og saavel Commissionens Betænkning\*) som adskillige private Forslag\*\*)

\*) En Commission blev nedsat af Krigsministeriet i Aaret 1858, for at tilveiebringe en Plan for Kjøbenhavns Udvidelse til Færstevandsøerne. Betænkningen offentligjordes 1865.

\*\*\*) J. Wilkens Forslag til en Udvidelse af Kjøbenhavn til Færstevandsøerne. 1854. C. Seidelin. Kjøbenhavns Udvidelse til Færstevandsøerne. 1858.

forudsætte, at baade Holmens Kirkegaard og Garnisonskirkegaarden skulde sløifes, og det derved indvundne Areal indtages til Bebyggelse. Ifølge Commissionens Plan bliver dog Gravhøien (for Heltene fra 2den April 1801) undtaget fra Sløifningen, idet det er paatænkt, at lade den danne Midtpunktet af en lille aaben Plads i de nye Kvartierer. Om den fremtidige Beliggenhed af Holmens Sogns Kirkegaard er der endnu ikke taget nogen Bestemmelse, dog kan man formode, at Sognet vil komme til at deeltage i det store Kirkegaardsanlæg, som de nuværende Dodtagere i Assistentkirkegaarden snart skulle tværksætte, fordi ogsaa der Pladsen er stærkt optaget, og saavel sanitaire Hensyn som ugunstige Terrainforhold tale imod en yderligere Udvidelse der, hvor den nu ligger. Den nærmeste Følge af et nyt Kirkegaardsanlæg vil da baade for Holmens Kirkegaards og de andre Kirkegaardes Vedkommende blive den, at alle Frijordsbegravelser forlægges derhen, hvorimod baade Kjob og Benyttelse af Eiendomsgravsteder paa de gamle Kirkegaarde vil blive tilladt i en vis Tidsfrist.

Det mærkeligste af de paa Holmens Kirkegaard reiste Mindesmærker er det smukke Gravminde over dem, som faldt i den minderværdige Skjærtorsdagskamp paa Kjøbenhavns Kbhed den 2den April 1801, og som begravedes her den paafølgende anden Paaske dag. Mindesmærket bestaaer deels af den med Graner beplantede Høi, der paa gammel Rømpewiis er opkastet over den fælles Grav, og deels af den paa et Fundament i Høiens østlige Side reiste, elleve Fod høie Obelisk, der er udhugget af een enkelt Marmorblok. Paa Obeliskens Forside staaer følgende Indskrift: „De faldt for Fædrelandet den 2den April 1801,“ og derunder: „Medborgeres Erkiendilighed reiste dem dette Minde“. Paa en Marmortavle i Fundamentets Forside findes indhugget en Laurbærfrands, hvorunder staaer:

„Den Krands, som Fædrelandet gav,  
Den visner ei paa falden Krigers Grav“.

Paa samme Side af Høien er der i en Halvkreds reist lige-  
saamange store Kampesteene, som der faldt Officerer i Kam-  
pen, med disses Navne, samt med Navnene paa de Skibe;  
ombord paa hvilke de faldt\*). Fra Høiens Top fører en  
Gang op til Toppen, hvorfra der tidligere skal have været  
Udsigt til den berømte Kampplads. Planen til dette smukke  
Gravminde, der reistes ved frivillige Bidrag fra hele Folket,  
skylde Kobberstikker Lahde, der tillige ledede dets Udførelse.  
Alt Billedhuggerarbeidet er af Wiedewelt; det er det Sidste,  
han udførte forinden sin Død.

Blandt de paa private Gravsteder opreiste Mindesmærker  
findes der adskillige, hvis kunstneriske Præg fængsler Be-  
søgerens Øie. Paa det over Grosserer Puggaard (141) reiste  
Mindesmærke findes en Portraitmedaillon og et herligt Bas-  
relief af Bissen, og af samme Kunstner er ogsaa Mindes-  
mærket over Capitainlieutenant Chr. Krieger (61), der fandt  
Hædersdøden paa Linieskibet Christian den Ottende. Mindes-  
mærket over Capitain C. L. Falbe (22) har to Portrait-  
medaillons og et smukt Basrelief af G. C. Freund. Umiddel-  
bart ved Siden heraf staaer et Mindesmærke over Professor  
J. B. Mogens (136) udført af Dajon. Et imponerende  
Granitmindesmærke har Fregatten Jyllands Mandskab fra  
1864 ladet opreise over Orlogscapitain P. C. Holm (46),

\*) Ifølge Gardes den danske Sømagts Historie skal det ene af de her  
anførte Navne, nemlig Willumsen paa Skibet Charlotte Amalia,  
være af apokryph Oprindelse, da der ikke findes nogen Officør af  
dette Navn paa Admiraltetsarkivets fuldstændige Lister. De ti øv-  
rige Officerer, hvis Navne ere indhuggede i Stenene, ere: Capitai-  
nerne A. de Thurah og J. C. Schrödersee, Premierlieutenant J. C.  
Hauch, Secondlieutenant A. J. N. Wulff, Maanedslieutenanterne  
J. Jensen, L. Johansen, P. H. Bohne, H. H. Wedelee, og J. Cort-  
sen, samt Fændrik Ebel af Landetaten.

som førte Fregatten i Kampen ved Helgoland. Admiral Bahrtmann's Gravsted (112) udmærker sig baade ved sit smagfulde Jerngitter og ved de paa Graven anbragte smukke Sømandsemblemer. Endelig skal endnu nævnes et, rigtignok lidet fremtrædende Gravsted (101), nemlig det, som gjemmer Støvet af Commandeur Peter Norden Sølling. Paa Marmortavlen læses følgende smukke Mindedigt:

„I Ord og Daad en Hædersmand,  
 En ægte Gran fra Norges Bjelde;  
 Hans Snille og en lys Forstand  
 Hjalp Helten Livets Sorger fælde.  
 Hans „Lodsbaad“ redded' Liv og Gods,  
 Hans „Bombeskib“ stolt sig hæver;  
 Han gik fra den og Norges Lods —  
 Hans Støv har No — hans Minde lever!“

Idet vi hermed give vore Læsere en Fortegnelse over endeel bekendte Personer, som have fundet deres sidste Hvilested paa denne smukke Kirkegaard, skulle vi kun tilføie, at vi have troet det rigtigst i denne Fortegnelse at medtage samtlige de Søofficerer, hvis Gravsteder endnu kunne paavises. De foran hvert Navn anførte Tal henvise til det medfølgende Kort.

1. Aschehoug, S., Commandeurcapitain. (1790—1850).
2. Aschlund, K., Capitain. (1800—1863).
3. Bagger, C. F., Capitainlieutenant. (1780—1814).
4. Bille, Michael, Contreadmiral. (1769—1845).
5. Bille, St. A., Viceadmiral. (1751—1833).
6. Bjelke, A., Orlogscapitain. (1813—1860).

7. Bjelke, J. C. N., Commandeur. (1781—1846).
8. Blom, C., Commandeur. (1788—1853).
9. Bluhme, J. P., Commandeur. (1792—1859).
10. Bodenhoff, H. C., Commandeur. (1792—1849).
11. Braag, N., Commandeurcapitain. (1788—1842).
12. Braun, J. N., Commandeurcapitain. (1757—1813).
13. Brown, P. C. Wessel-, Viceadmiral. (1757—1840).
14. Bruun, C., Commandeur. (1754—1834).
15. Bruun, P. C., Commandeurcapitain. (1796—1855).
16. Bruun, P. U., Capitain. (1785—1833).
17. Carlsen, G. J. L., Capitainlieutenant. (1831—1861).
18. Colbjørnsen, Secondlieutenant. (?—1811).
19. van Doekum, Jost, Viceadmiral. (1753—1834).
20. Duus, H. B., Secondlieutenant. (1830—1853).
21. Ellbrecht, N. G., Commandeur. (1790—1857).
22. Falbe, C. L., Capitain. (1791—1849).
23. Falsen, J. C., Contreadmiral. (1785—1849).
24. Findt, J. P., Capitain. (1788—1842).
25. Fister, H., Commandeur. (1793—1855).
26. Fister, L., Contreadmiral. (1753—1819).
27. Flensburg, C. P., Contreadmiral. (1772—1838).
28. Flensburg, P. W., Capitain. (1808—1860).
29. Fogh, G., Capitainlieutenant. (1780—1817).
30. Funch, C. N., Lieutenant. (1844—1867).
31. Gandil, J. P., Commandeur. (1788—1861).
32. Groth, C. P. C. M., Capitainlieutenant. (1821—1867).
33. Grove, Conrad, Capitain. (1780—1829).
34. Grove, J. C., Capitain. (1789—1834).
35. Grove, J. L., Capitainlieutenant. (1805—1846).
36. Grove, P. L., Orlogscapitain. (1792—1851).
37. Gyldefeldt, N. S., Commandeurcapitain. (1748—1809).
38. Gyntelberg, H., Commandeur. (1738—1817).
39. Hagerup, G., Commandeurcapitain. (1777—1838).

40. Hansen, L., Capitainlieutenant. (1765—1833).
41. Harboe, C. L., Commandeurcapitain. (1789—1857).
42. Havn, P. B. J., Capitainlieutenant. (1788—1827).
43. Herbst, A. L., Viceadmiral. (1746—1825).
44. Holdt, C. C., Commandeur. (1758—1816).
45. Holm, S. A., Premierlieutenant. (1794—1828).
46. Holm, P. C., Orlogscapitain. (1807—1864).
47. Holst, F., Commandeur. (1778—1846).
48. Holsten, D. B., Commandeurcapitain. (1794—1858).
49. Holsten, C. C., Secondlieutenant. (1802—1828).
50. Holsten, S., Admiral. (1758—1849).
51. Jespersen, B. B., Lieutenant. (1840—1864).
52. Johansen, J., Viceadmiral. (1765—1847).
53. Raas, Wolfgang, Commandeur. (1775—1840).
54. Kinch, F. C., Premierlieutenant. (1816—1849).
55. Kinch, P. C., Commandeur. (1787—1859).
56. Kjerulf, P. C., Capitain. (1793—1842).
57. Krabbe, P., Commandeur. (1754—1807).
58. Kraft, C. F., Capitainlieutenant. (1789—1825).
59. Krenchel, S. C., Commandeurcapitain. (1801—1864).
60. Krieger, Anthonius, Contreadmiral. (1776—1846).
61. Krieger, Chr., Capitainlieutenant. (1809—1849).
62. Krieger, J. C., Viceadmiral. (1725—1795).
63. Krieger, J., Secondlieutenant. (1810—1833).
64. Kruse, C. F., Capitain. (1801—1861).
65. Købke, C. B., Capitain. (1808—1854).
66. Langemark, J., Capitain. (1797—1866).
67. Lassen, L. F., Contreadmiral. (1759—1837).
68. Liebmann, F. B., Capitain. (1795—1866).
69. Lund, S., Orlogscapitain. (1813—1867).
70. Lütken, Christian, Commandeur. (1742—1803).
71. Lütken, Christopher, Viceadmiral. (1782—1857).
72. Lütken, Otto, Commandeur. (1789—1862).

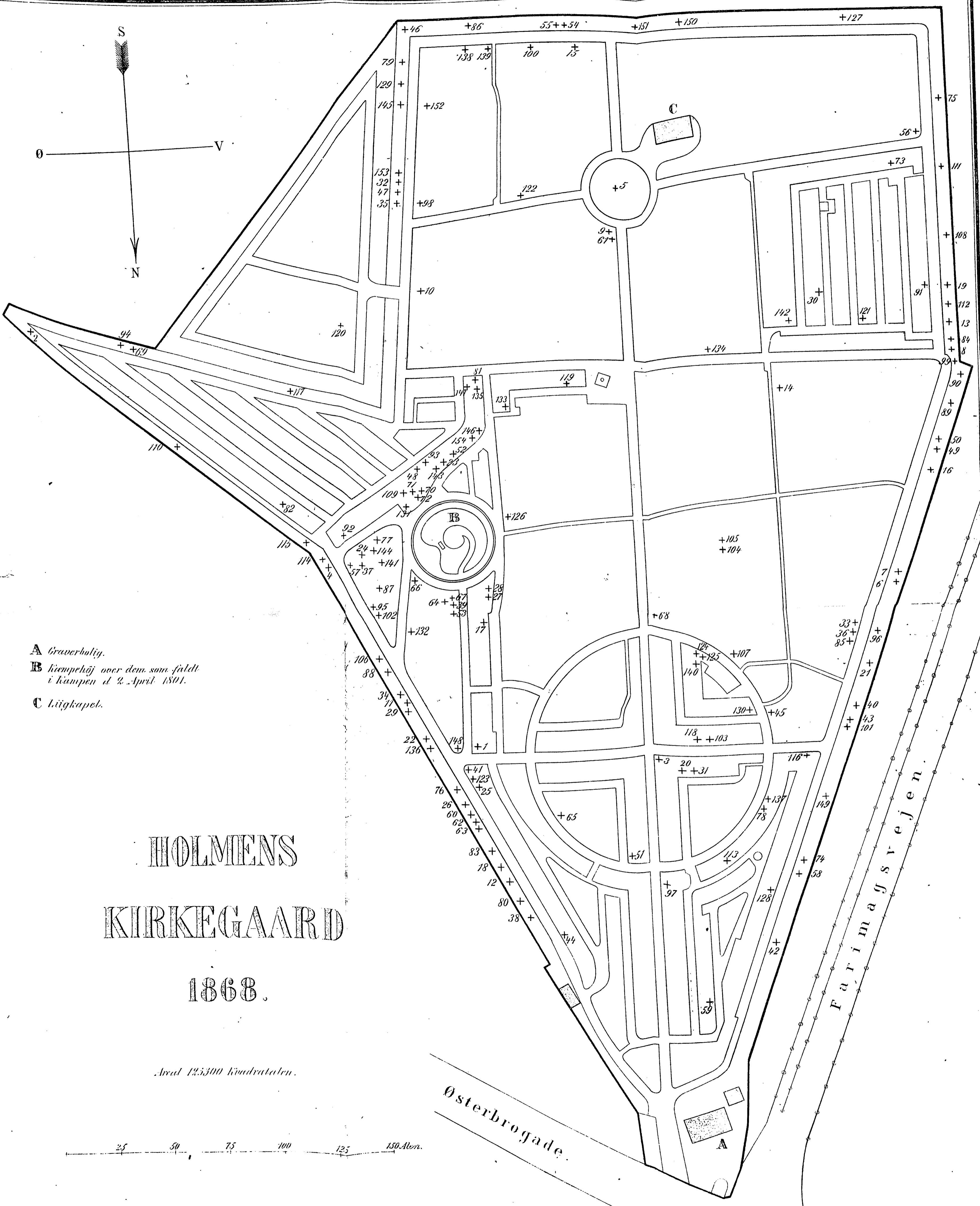
73. Mariboe, B. L., Lieutenant. (1828—1866).
74. Mecklenburg, S. G., Commandeur. (1785—1865).
75. Meyer, M., Capitainlieutenant. (1797—1853).
76. Morgenstierne, L. S. Munthe-, Commandeur. (1745—1810).
77. Mourier, R. G., Viceadmiral. (1795—1865).
78. Mühlenstedt, M. G., Commandeurcapitain. (1787—1852).
79. Paludan, C. G., Commandeur. (1792—1859).
80. Platou, C. B., Commandeur. (1747—1825).
81. Polder, A. G., Orlogscapitain. (1799—1863).
82. Prytz, J. G. P., Commandeur. (1789—1862).
83. Ranschart, P., Contreadmiral. (1741—1813).
84. Rathsfad, F. G. B., Capitain. (1794—1856).
85. Ravn, B. F., Commandeurcapitain. (1784—1840).
86. Rist, J., Commandeurcapitain. (1767—1848).
87. Roepstorff, B. D., Premierlieutenant. (1772—1804).
88. Rosenvinge, S. U., Commandeur. (1758—1820).
89. Rothe, C. A., Contreadmiral. (1768—1834).
90. Schifter, A., Viceadmiral. (1779—1852).
91. Schneider, J. G., Capitain. (1795—1848).
92. Schulz, A. G., Contreadmiral. (1718—1798).
93. Schonheyder, U. A., Admiral. (1775—1858).
94. Secher, M. P., Commandeur. (1799—1864).
95. Seidelin, S. D. B., Viceadmiral. (1779—1859).
96. Seidelin, J., Viceadmiral. (1790—1863).
97. Staal, P. M., Lieutenant. (1796—1844).
98. Steenbach, S., Capitainlieutenant. (1807—1849).
99. Stibolt, J. P., Viceadmiral. (1774—1860).
100. Suenfson, M. N., Commandeurcapitain. (1802—1856).
101. Solling, P. N., Commandeur. (1758—1827).
102. Thurah, Albert de, Capitain. (1761—1801).
103. Trampe, F. G. J. G., Commandeur. (1772—1850).
104. Tugen, Elias, Capitainlieutenant. (1755—1807).

105. Eugen, P. M., Commandeurcapitain. (1784—1838).
106. Eugen, S. L., Commandeur. (1790—1856).
107. Wiegelsen, B. K. B., Capitainlieutenant. (1787—1867).
108. Weugel, P. J., Contreadmiral. (1766—1835).
109. Wulff, Chr., Contreadmiral. (1777—1843).
110. Wulff, F. A., Capitain. (1790—1862).
111. Wulff, P. F., Contreadmiral. (1774—1842).
112. Zahrtmann, C. C., Viceadmiral. (1793—1853).

113. Bay, D. B. K., Cantor og Componist. (1791—1856).
114. Bille, Chr. H., Geheimeraad, dansk Gesandt i London. (1799—1853).
115. Bille, St. A., Geheimelegationsraad. Chargé d'affaires i New York. (1781—1855).
116. Bluhme, C. A., Geheimeconferentsraad, Medlem af flere Ministerier. (1794—1866).
117. Boisen, P. D., Capellan ved Bartou. (1815—1862.)
118. Dahl, C. M. F., Marinemaler. (1812—1865.)
119. Damfær, Overretsprocurator. (1811—1858.)
120. Dampe, J. J., Dr. phil. (1790—1867.)
121. Funch, H. D., kgl. Skibsbygmester. (1791—1856.)
122. Gram, C. F., Præst ved Holmens Kirke. (1807—1857.)
123. Guldberg, Fr. Høegh-, dramatisk og æsthetisk Forfatter. (1771—1852.)
124. Gyllembourg Ehrensvärd, L. C., Forfatterinde til „En Hverdagshistorie“ m. m. (1773—1856.)
125. Heiberg, J. L., Etatsraad. (1791—1860.)
126. Hillerup, F. C., æsthetisk Forfatter. (1793—1861.)
127. Hohlenberg, J. C. C., Capitain af Infanteriet, faldt paa Linieskibet Christian VIII. (1802—1849.)
128. Ibsen, Ib, Professor i Anatomie. (1801—1862.)

129. Jürgensen, Chr., Professor i Mathematik. (1805—1860.)
130. Kaas, J. S., Skibsværsteier, Legatsstifter. (1790—1862.)
131. Lange, J. N., Præst ved alm. Hospital. (1814—1865.)
132. Leuning, C. P. G., Justitsminister. (1820—1867.)
133. Levehau, J. G. v., Overhofmarechal. (1782—1859.)
134. Lorenzen, H. P., Grosserer, Legatsstifter. (1810—1855.)
135. Lund, J. L., Etatsraad, Historiemaler. (1777—1867.)
136. Mogens, J. B., Professor i Bygningskonst. (1746—1814.)
137. Mariboe, C., Professor, Skolebestyrer. (1800—1860.)
138. Mynster, J. J., Capellan ved Holmens Kirke. (1816—1857.)
139. Münter, B., Confessionarius, Præst ved Holmens Kirke. (1794—1867.)
140. Petersen, J. C., Conferentsraad, Professor i Philologi. (1786—1859.)
141. Puggaard, H., Etatsraad, Legatsstifter. (1788—1866.)
142. Recke, Adolph, Cancellist, æsthetisk og dramatisk Forfatter. (1820—1867.)
143. Rosen, S., Major af Generalstaben. (1827—1864.)
144. Ryge, J. C., Dr. med., fgl. Skuespiller. (1780—1842.)
145. Rørby, M. C. B., Landfabsmaler. (1803—1848.)
146. Salicath, P. G., Etatsraad, Høiesteretsadvocat. (1794—1864.)
147. Schønning, C. C., Conferentsraad, Assessor i Høiesteret. (1778—1858.)
147. Schønning, N. L., Conferentsraad, Justitiarius i Lands-overretten i Viborg. (1785—1862.)
148. Simonsen, Catharine, fgl. Skuespillerinde. (1817—1849.)
149. Smith, J. L., Politiretsassessor, Legatsstifter. (1790—1849.)

150. Sommerfeldt, H. D. F., Dr. med., Overlæge i Sæetaten.  
(1804—1867.)
151. Thal, N. S., Statsraad, Læge. (1785—1853.)
152. Wiborg, C. N., Professor i Botanik, Forstander for  
Veterinærskolen. (1759—1822.)
143. Wiborg, N., Generalfrigscommissair Departementschef i  
Marineministeriet. (1786—1863.)
153. Winkler, H. D., Stabslæge i Sæetaten, Legatsstifter.  
(1780—1845.)
154. Withusen, C. C., Conferentsraad, Professor i Chirurgi.  
(1779—1853.)
-

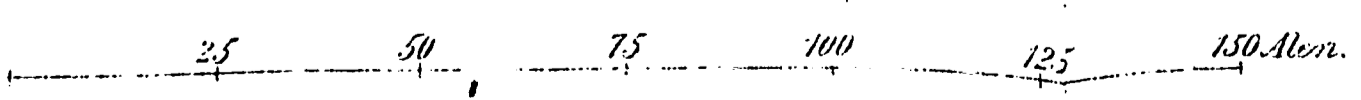


- A Graverholig.
- B Kampenhøj over dem som faldt i kampen d. 2. April. 1801.
- C Liggkapel.

# HOLMENS KIRKEGAARD

1868.

Areal 12,5300 Kvadratalen.



Osterbrogade.

Farimagsgade.

